

גוט שבת Gut Sábész

21. évfolyam 7. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 17:18 • י"ז חשוון תשע"ט • 2018. 10. 26. • פרשת וירא • Szombat kimenetele: 18:22

A rebbék különleges szakértelme

A Rebbe RásÁBra emlékezünk

Ezen a héten különleges haszid évfordulóról emlékezhetünk meg. 158 évvel ezelőtt született Sálom Dovber Schneersohn, aki később, felnövekedve a Rebbe RásÁBként a lubavicsi haszidok 5. rebbéjévé lett.

Már kisgyerekként megérezte-megértette, miben is áll egy haszid rebbe különlegessége. Családi történetekből tudjuk, hogy amikor testvéreivel, Zálmán Áháronnal és Sálom DovBerrel a szobájukban voltak, kedvenc játékkal töltötték az időt: „rebbését” játszottak. Az idősebbik fiúval, Zálmán Áháronnal sokat játszottak „rebbését”: az idősebb fiú volt a rebbe, és egy széken ülve fogadta öcsését, Sálom DovBert, aki a haszidot alakította. Egy alkalommal a „haszid” azzal állt a „rebbe elé”, hogy hibát követett el: diót tört sábeszkor, amit pedig nem lett

volna szabad. A „rebbe” egyből rávágta, mivel tehetné jóva a hibát: „Mostantól mindig az imakönyvből olvasd az imákat, ne pedig fejből mondjad őket” – utasította haszidját, aki azonban nem tett eleget a felszólításnak. Amikor édesanyja megkérdezte, miért nem fogad szót a rebbéjének, az akkor 4-5 esztendő leendő rebbe így felelt: „Nem tudom elfogadni a tanácsát. Amikor egy valódi rebbe válaszol a haszidjának a problémájával kapcsolatban, először mindig vár egy pillanatot és sóhajt. Csak miután így kifejezte együttérzését, azután válaszol.”

És valóban, felnöve a Rebbe RásÁB különösen együttérzővé vált, és híres volt arról, hogy mindenkiben meglátta a jót. Különösen nagyra tartotta azokat az egyszerű embereket, akik szívből imádkoznak, és nem töl-

tik idejüket felesleges dolgokkal. Egyszer a rebbe egyik gazdag hive, egy gyémántkereskedő értetlenül állt az előtt, miért tartja olyan nagyra a rebbe az egyszerű embereket. A rebbe erre elmagyarázta, hogy ők tele vannak nemes tulajdonságokkal. „Miféle nemes tulajdonságokkal? Én nem látom azokat.” – felelte a gyémántkereskedő. Erre a rebbe megkérte, mutassa meg neki a nála levő gyémántokat. Amikor a kereskedő egy különösen szép példányra hívta fel a figyelmét, a Rebbe Rásáb fitymálva azt mondta: „Mi ebben a különleges szépség?” „Ehhez szakértelem kell, hogy valaki meglássa bennük a szépséget” – magyarázta a kereskedő. „Ugyanígy van a zsidókkal” – válaszolta a rebbe – „Szakértelem kell hozzá, hogy meglássuk a jó tulajdonságaikat.”

Megemlékezés a Bét Menáchemben

Pénteken az 1956. október 23-i eseményekre emlékeztek az iskola diákjai. Nagy érdeklődéssel hallgatták és nézték végig a forradalmat bemutató összeállítást. Az ennek kapcsán felmerülő kérdéseket az osztálytermekben beszéltek meg tanítóikkal a gyerekek.

Őszi Ráckevei Sábáton

Téma: *Emancipáció,*

asszimiláció, zsidó identitás

Ha egy igazi Sábész keretében emlékeztetést szeretnél kellemes környezetben, jó társaságban, családi hangulatban eltölteni, akkor Ráckeve a legjobb választás. A négycsillagos wellness hotel, a felejthetetlen sábiti hangulat, az érdekes előadások és gyerekprogramok egyszerre nyújtanak kikapcsolódást testnek és léleknek.

Időpont: 2018. november

16-18. (péntek-vasárnap)

Helyszín: Duna Relax & Event Hotel****

(Ráckeve, Dömsödi út 1.)

További információ és jelentkezés a 268-0183-as telefonszámon vagy a posta@zsido.com címen.

Megemlékezők Rebbe RásÁB sírjánál

Hetiszakasz

Angyalok vendégségben

Szakaszunkban – *Vájérá* (1Mózes 18–22.) – három angyal jön vendégségbe a gyengélkedő Ábrahámhoz, és közlik vele, hogy egy év múlva Sára fiút szül neki. Ezek után ugyanezen angyalok felforgatják a vétkes Szodomát, ahonnan előbb kimentik Lótót, feleségét (aki hátranéz és sóbálvánnyá lesz) és két hajadon lányát. Ábrahám Grárba megy. Megszüle-

tik Izsák. Sára elkergeti Hágárt fiával, Ismaéllal együtt, miután nem akarja, hogy az együtt örököljön Izsákkal. Ezután következik – a tizedik megpróbáltatás – az Ákédá, melynek során Isten felkéri Ábrahámot, áldozza fel egyetlen szeretett fiát, Izsákot. Az utolsó pillanatban égi hang akadályozza meg Izsák feláldozását. Helyette egy kost áldoz fel Ábrahám.

Zsidó híradó

Bátorságért Érdemjelet adott át a belügyminiszter és az izraeli nagykövet

A jeruzsálemi Jad Vasem Intézet az izraeli parlament 1953-as törvénye alapján adományozza a Világ Igaza kitüntetést azoknak, akik zsidó életet mentettek meg a vézorkorszak idején, önszántukból, a németek vagy szövetségeseik fennhatóságai alatt levő területeken, a szabadságukat, biztonságukat vagy életüket veszélyeztetve bármiféle ellenszolgáltatás nélkül.

1995 óta hagyomány, hogy a Világ Igaza magyar kitüntetettjeit Bátorságért Érdemjelen részesítik – mondta a díjátadón *Zsinka András*, hozzátéve: az embermentők máig érvényes példát adtak a ma és a jövő nemzedékének.

Mindannyian azért dolgozunk, hogy soha többé ne lehessen kirekeszteni, gyalázní, gyilkolni embereket származás, vallás miatt – mondta. Úgy fogalmazott, hogy az állam kötelessége megvédeni minden

állampolgárát a gyilkos szándékoktól, a külső ellenségtől és a belső árulástól egyaránt. Közös összefogással a múltat és tanulságait soha nem feledve, az emberiség és az erkölcs diktálta szabályok szerint cselekedve biztosíthatjuk állampolgáraink számára az élethez, emberi méltósághoz való alapvető jogokat – szögezte le.

Pintér Sándor belügyminiszter és *Yosef Amrani* izraeli nagykövet Bátorságért Érdemjelet adott át néhai *Markos Györgynek*, néhai *Paulik Ferencné Szigeti Juliannának* és néhai *Sipkovszky Kálmánnak*. A kitüntetéseket a hozzátartozók vették át.

Az ábrahámi jóság

Az jóságot gyakran említik a zsidók egyik erényeként. Hetiszakaszunk hőse, Ábrahám, felelőségével, Sárával együtt a jóság mintaszobrára. Ezt támasztja alá hetiszakaszunk elején szereplő jelenet, amikor vándorok jelennek meg Ábrahám és Sára sátra előtt, akiket ők igyekeznek azonnal, legjobb tudásuk szerint ellátni. Étellel, fürdővel és szállással gondoskodnak róluk. Ábrahámnak és Sárának eme vonása valamennyi zsidó öröksége.

A Talmud ezzel összhangban tanítja, hogy Ábrahám utódjainak három fő ismérve van: szemérmesség, könyörületesség és a jó cselekedetek véghez vitele. Bárki, aki ezekkel a vonásokkal rendelkezik, alkalmas rá, hogy a zsidó nép kötelékébe lépjen.

A Bölcsék között azonban arról már megoszlik a vélemény, hogy eme karakterjegyek a zsidók veleszületett, ösztönös tulajdonságai, vagy inkább egyfajta Isten által ránk ruházott ajándék. Az egyértelmű, hogy ezek olyan tulajdonságok, amelyek elérésére valamennyiünknek törekednünk kellene. Az igazság az, hogy fentiek közül akár csak egyet is elérünk, az jó eséllyel a többi is maga után fogja von-

ni. A igazi kihívás tehát nem abban áll, hogy fenti jellemzőkre mind szert tegyünk, mivel azokból már egy is elvezethet a másik kettőhöz. A nehézség inkább abban rejlik, hogy mi miként tekintünk az általunk megcselekedett jóra.

Időnként ugyanis, amikor jót cselekszünk, hajlamosak vagyunk jobbnak érezni magunkat másoknál, ami végső soron fennhéjázáshoz, gögghöz vezethet.

A zsidó értékeken nyugvó jóság mintáját azonban Ábrahám-tól örököltük, amelynek egyetlen rendeltetése, hogy abból mások felé irgalom és szeretet fakadjon.

A jóság ugyanis egyfajta belső-önmegtagadásnak és szemérmességnek a megnyilvánulása, így az további irgalmat és szeretetet ébreszt annak a szívében, aki a jóságot cselekszi meg. A folyamat ciklusszerűen működik, ahogy azt az ismert elv is kimondja: „Egy micva megcselekvése egy másikat von maga után.” Ez a mi igazi örökségünk. Ez Ábrahám hagyatéka.

Kovács Jichak rabbinövendék cikke *tali Loewenthal* írása nyomán

Kabbala
kurzus

2018.
Köves Slomó rabbi-val
csütörtök esténként 18 órától / **NOVEMBER 8 - DECEMBER 20.**

Vegyen részt az EMIH képzésén, melyüljön el a zsidó misztikában a Zsidó Tudományok Szabadegyetemének Kabbala kurzusán Köves Slomó rabbi-val, csütörtök esténként 18 órától. A hat részes kurzus keretében betekintést nyerhet a kabbala és a zsidó misztika filozófiájának alagondolataiba.

További információ és jelentkezés: posta@zsidó.com | www.zstsz.hu

ZSTSZ ZSIDÓ TUDOMÁNYOK SZABADEGYETEME EMIH ISZRAELI SZABADEGYETEM CHABAD LUBAVICHS SZELLEMEBEN

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga

(VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8.00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök:

17.30 Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban, Károly krt. 20.)

Péntek: 17.00 **A legalkalmasabb esküvői ajándékok**

(Szabó Gyuri előadása);

18.00 A szombat fogadása, esti ima és *kidus*

Szombat: 8.45 Hetiszakasz-tanulás, 9.15 Reggeli ima, majd *Kidus*

17.10 Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga

(III., Lajos utca 163.)

Hétfő-péntek (munkanapokon):

6.30 Reggeli ima

Péntek: 18.00 Tanulás

18.30 *Kábálát Sábát*,

majd *Kidus*

Szombat: 9.15 Hetiszakasz

a kabbala tükrében

10.00 Reggeli ima, majd *Kidus*

Budavári Zsinagóga

(I., Táncsics M. u. 26.)

Péntek: 18.00 Tanulás

Ami a tiéd tedd el... de megtarthatom-e a talált pénztárcát? – Talált és lopott tárgyak kérdésköre a judaizmusban. (*Faith Asher előadása*)

19.00 Szombatfogadás

Szombat: 9.30 Reggeli tanulás

(zsidó misztika); 10.00 Reggeli ima

Velem és a Rebbével történt

Az igazi orvosság

1951-ben egy évvel apósa, az előző rebbe halála után a Rebbe átvette a mozgalom vezetését, és szinte azonnal csodálatos események sora vette kezdetét. Ezekből szeretnék elmondani néhányat.

Egyszer megszólalt a telefonunk szombaton. Természetesen nem vettük fel a kagylót, de a telefon folyamatosan csengett. Végül a hívó a házmesternél próbálkozott, és neki mondta el, hogy nagyapám barátjának a fia mély kómába esett és kritikus az állapota. A szülők azt szerették volna, ha felkeressük a Rebbét és az áldását kérjük.

A szombat kimenetele után elmentem a Rebbe irodájába. Amikor meglátta, hogy az iroda ajtaja előtt állok, behívott. Elmondtam a szülők kérését, ő pedig azt tanácsolta, hogy menjek be a kórházba, és kiáltsam a beteg fülébe az előző rebbe nevét és az anyja nevét, majd az ő saját nevét és az anyja nevét.

Így tehát elmentem a kórházba, megkerestem a beteget, akit Noah Danielnek hívtak, és a New York-i városháza adóügyi osztályának volt a vezetője. Oda léptem hozzá és a Rebbe utasítása szerint teljes erővel beleordítottam a fülébe. Hirtelen erősen rángatózni kezdett. Mindenki elképedt. A férfi ezzel együtt továbbra is súlyos állapotban maradt, és az orvosok szerint élet és halál között lebegett. Azt mondták, hogy még ha magához is tér, soha többet nem élhet normális életet és feltételezhetően csak vegetálni fog.

Elmondtam a Rebbének, mi történt, ő pedig megkért, hogy minden nap látogassam meg a beteget, és instrukciókkal látott

el, hogy mit tegyek. Minden nap közölte, hogy mit kell csinálnom. Egyszer mezuzát kellett erősítenem az intenzív osztályon lévő kórterem ajtajára. Máskor egy haszid tanításokat tartalmazó könyvet kellett a párnája alá helyeznem.

Egyszer aztán, egy pénteki napon, Noah Daniel magához tért, és mintha mi sem történt volna, részleteket kezdett felmondani a *Pátách Élijáhúból*, ami a *Zohárnak*, a kabala alapkönyvének bevezető fejezete. Az

különben megvakult volna. Harmar időpontot foglaltunk a műtétre a Maimonides Kórházban. A beavatkozás előtti napon összetalálkoztam a rebbecennel, és egy szívességet kértem tőle: „Ha nem okoz gondot, megemlítené a nagyapám nevét a Rebbének? Holnap megműtik és előfordulhat, hogy elveszíti a látását. Szüksége van a Rebbe áldására.” A rebbecen megígérte, hogy megteszi, amit kértem. A következő nap, amikor a nagyapámat újra megvizsgálták, közölték,

és azonnal gyomorműtétre van szüksége” – mondta.

Rögtön tárcsáztam a Rebbe irodáját és beszéltem a titkárával. A Rebbe üzenete az volt, hogy ellenőriztessem az otthonunkban lévő mezuzákat és a tfilinemet is. Leszedtem az ajtófélfákon lévő 14 mezuzát, fogtam a két pár tfilinemet és elvittem egy tóramásolóhoz, hogy ellenőrizze őket. Ezt követően más orvosok szakvéleményét is kikértem. Mindannyian az operációt javasolták.

Miután hazaértem, a tóramásoló hívott telefonon. Azt kérte, menjek át hozzá. Amikor odaértem, olyan dolgot mutatott, amin felettébb elcsodálkoztam, különösen, hogy a tfilinjeimet mindössze két hónappal korábban ellenőriztettem. A tfilinben lévő pergamentekercsen egy folt kitekart két betűt, egy zájint és egy káfol. Ha ezeket összeolvaszuk, a *zách*, azaz tiszta szót kapjuk. A betűk az *ulezikáron* szóban voltak, melynek jelentése: és emlékeztetőül. „Ezt a tfilint nem használhatja” – mondta a tóramásoló. Természetesen azonnal új, kóser tekercseket vásároltam.

Ahogy hazaértem, azonnal felhívtam a Rebbe irodáját, hogy köszönetet mondjak. A Rebbe a következő üzenetet küldte válaszképpen: „Ez az igazi orvosság”. Nem sokkal később megoperáltak, és minden rendbe jött.

Yosef Goldberg rabbi

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján.

Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:

www.youtube.com/alubavicsirebbe

Yosef Goldberg rabbi 2015 augusztusában, New Yorkban adta az interjút.

orvosok alig akarták elhinni, de teljesen felépült. Még ma is életben van, több mint 90 éves.

Ezt követően a Rebbe áldása megmentette a nagyapámat egy operációtól. Ez az ötvenes évek elején volt, amikor autót vettem magamnak. A jesivosofőrjelátott az autóval, és megkért, hogy adjak néhány leckét Chaya Mushka rebbecennek, a Rebbe feleségének. A rebbecennek ideiglenes jogosítványa volt, és még gyakorolnia kellett. Ekkoriban történt, hogy a nagyapám megbetegedett, és az orvosok szerint azonnal szemműtétre volt szüksége,

hogy nincs mit műteni, menjen haza. Ő úgy is tett, és teljesen rendbejött.

1988-ban az én egészségem rendült meg, és a Rebbe tanácsának köszönhetően gyógyultam meg. Először a gyomrom kezdett állandóan fájni. Egy gasztroenterológushoz, Dr. Wolfsonhoz mentem a panaszommal, aki kolonoszkópiát és endoszkópiát végzett, majd közölte, hogy megkeres, ha megérkezik az eredmény. Egy héttel később csengett a telefon. Dr. Wolfson volt az. „A probléma súlyos. Életveszélyes az állapota

Kóser konyha

Savanyú
káposzta

Párve, glutén- és tojásmentes

3 fej káposzta

Só

8-10 babérlevél

1 kk. szemes feketebors

A káposzta külső, sérült leveleit levesszük. Megvizsgáljuk a káposztafejeket, nem látható-e rajtuk annak a nyoma, hogy hernyó, vagy más kártevő támadta meg. Mivel a káposzta levelei szorosan egymásra simulnak, ha kívülről nem látható nyom, akkor belül sincsen kártevő. A káposztafejeket félbevágjuk, torzsájukat kiemeljük, majd éles, széles pengéjű késsel nagyon vékonyra szeleteljük. Egy jó nagy tálba tesszük a felszeletelt káposztát, egy-egy réteget megszóunk. Néhány órán át állni hagyjuk, időnként megforgatjuk. Egy üveget tisztára mosunk, a káposztát nagyon szorosan beletömöködjük, időnként egy-egy babérlevelet és néhány szem borsot is beledobunk. A káposztát addig nyomjuk lefelé, amíg annyi levet nem ereszt, hogy elfedi az egészét. Az üvegeket nem kell lezárni, de súlyt kell rájuk tenni, ami folyamatosan lenyomva tartja. Száraz, meleg helyre tesszük, ahol van fény, de nem éri a káposztát közvetlen napsütés. Érdemes egy tálcát tenni alá, mert kiforr belőle lé. Néhány nap elteltével tálba tesszük, átforgatjuk, és újra visszatöltjük az üvegekbe, ekkor már jóval kisebb edény is elegendő.

1956: szabad-e disszidálnia a gyászolónak?

Érdekes vendég látogatott el a Vasvári Pál utcai zsinagógába sábeszkor. Ari (Robert) Eisenberger utoljára az 1956-ban járt az épületben, ahol édesapja, Eisenberger Jichák Méir (Ignác) egykor kántor volt. Eisenberger kántor sakterként dolgozott, első feleségét és négy gyermekét elveszítette a Holokausztban, ám a háború után újránősült, és ebből a házasságból származik Robert is. Jól emlékszik Eisenberger kántorra a közösség oszlopos tagja, Herskovic Gyuszi bácsi is, aki egy érdekes történettel is tudott szolgálni a család életéből.

1956 októberében Eisenberger Jichák Méir édesapja, aki korábban Amerikába emigrált már, elhunyt. Eisenberger itt Budapesten megkezdte a gyászidőszakot, csakhogy még a *süve* napjaiban kitört a forradalom és hirtelen lehetővé vált a család számára, hogy elhagyják az országot. Vallásos zsidóként először kérdéssel fordult egyik ortodox rabbihoz: szabad-e disszidálni a *süve* ideje alatt? Csak az igenlő válasz megszerzése után vándoroltak ki Eisenbergerék Brooklynba.

Háláchikus érvelés a kérdés és a válasz mögött

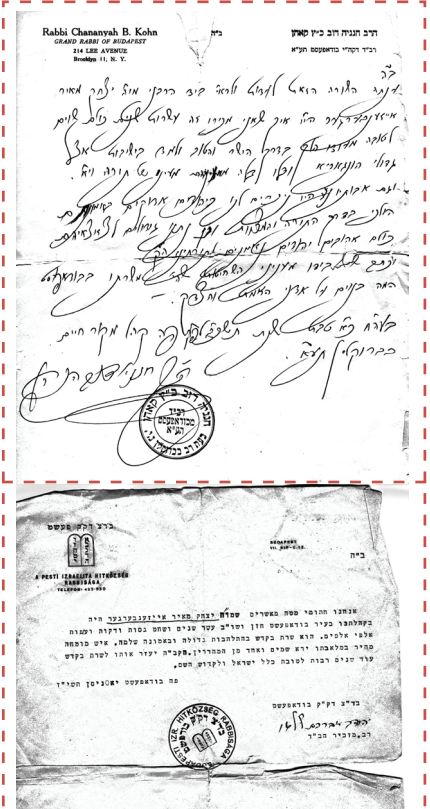
Tekintsük át a történelmileg is nagyon érdekes történet háláchikus vonatkozásait! A kérdés megértéséhez tudnunk kell,

hogy a gyász lépcsőzetesen enyhül (Sulchán áruach JD 385:1., 391:1.). A legszigorúbb időszak a temetést követő első 7 nap, a *süve*, ezt követi a 30 napos, a *slojsim* gyászidőszak, illetve szülők után tartott egy éves gyász. A *süve* idején tilos bármi olyannal foglalkozni, ami eltereli a figyelmet a gyászról: így, többek között, tilos elhagynia a gyászházat (uo. 393:2.), nehogy az utcán az emberek szóba elegyedjenek vele és elvonják a figyelmét (Áruach hásulchán uo. 2.), sőt még tanulni sem szabad (SÁ uo. 384:1.).

A Sulchán áruach (uo. 393:3.) által idézett két véleményből az az elfogadott, hogy miszerint, ha nem lehet a gyászházba minjent szervezni, akkor elmehet a zsinagógába a gyászoló, hogy kádíst tudjon mondani (A Sulchán áruach kivonata 214:2.). A háláchá szerint, ha nincs rá mód, hogy minden gyászoló a gyászházban – tehát az elhunyt otthonában (uo. 207:5.) – aludjon, akkor sötétedés után menjenek el, amikor kevésbé valószínű, hogy emberekkel találkoznak, és reggel érkezzenek korán (Nité Gávriél, Avélut 1. kötet 112:13.). Ilyenkor, és ha valamilyen szükség miatt muszáj elhagyni a házat, ajánlott kocsival menni (vagy úgy felöltözni, hogy ne lehessen felismerni) [ÁH uo. 4.; Nité Gávriél 14.]. Még a gyászoló mohélnak is csak akkor szabad elmennie körülmételést elvégeznie, ha nincs senki rajta kívül senki, aki el tud

ná végezni a brit milát (lásd SÁ uo. 3.).

Ahogy láttuk, szükség esetén elhagyhatja a gyászházat a gyászoló, és akkor is elmehet, ha egy micvát nem lehet nélküle teljesíteni (uo.). A rabbi tehát két érve is támaszkodhatott. Az egyik az, hogy ha Eisenberger úgy érezte, hogy az adott politikai rendszerben nem biztosított a vallásgyakorlás lehetősége, és máshol jobb

Saktársági ajánlólevelek
Eisenberger részére

vallási nevelést tud adni a gyerekének, akkor ez egy micva, ami miatt el szabad hagynia a *süve* alatt az otthonát. A másik érv, hogy feltételezhető volt, hogy sakterként nem lesz biztonságban sem ő, sem a családja, ez pedig egy olyan szükség, ami miatt ismét csak elmehet otthonról.

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Nevelési és Oktatási Egyesület / Published weekly by Chabad-Lubavitch – The Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia

A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük, ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,
Dénes Anna, Kovács Jichák, Molnár Zsófia
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

EMIH
EGYSÉGÉS MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG